

en tvungen Realisation af store Varepartier vil altid kunne virke lamnende paa Markedet; men det er ikke den Concurrence, det er ikke Realisationen af de særdige Fabricater til en billig Priis, som der næres Frygt for, men hvad der næres Frygt for, det er den Mand, som Staten opstiller, som den forsyner med Kapital og med en billig, tvungen Arbeidskraft. Jeg maa ogsaa i den Henseende holde med min ærede Nabo tilvenstre, at jeg vilde ansee det rigtigere, om Staten udbød Arbeidskraften i mindre Dele, selv om den derved skulde faae lavere Bud, end den vilde faae ved at udbøde hele Arbeidskraften til een Mand. Det er min Mening, at man ikke skal see paa det lille Tab, som derved vilde opstaae; Staten bør ikke bryde sig om at gjøre et lille Offer. Jeg troer, at det ikke kan nægtes, at naar man stiller denne tvungne Arbeidskraft med en Capital ved Siden op imod det frie Arbeide, da kan dette give grundet Anledning til Frygt. Med Hensyn til Capitalen maa jeg bemærke, at denne Capital jo kun gives Bedkommende for at faae en høiere Betaling for den tvungne Arbeidskraft, idet man antager, at hvis man ikke giver ham 20,000 Daler eller 50,000 Daler — Summen retter sig efter de forskjellige Fængsler — da vil han kun kunne betale 12 p. daglig pr. Fange, men faa er det netop Spørgsmaalet, om man virkelig ikke løber en stor Risiko ved Anbringelsen af denne Capital, idet den Sikkerhed, som stilles for den, vel bliver de Maskiner, som Veieren bruger ved Arbeidet; men i det Dieblik, Arbeidet hører op, have Gjenstande af den Natur kun $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ af den Værdi, som de oprindelig havde. Jeg troer, at dette er et Hensyn, som gjør, at Staten heller maa foretrække, at der gives en billigere Arbeidsløn, for at risikere denne Capital; men siger Staten: „Nei, vi skulle nok vide at sikke os i den Henseende og faae betryggende Sikkerhed, det kunne I lade være vor Sag, vi ville have en høiere Arbeidsløn og vi ville disponere over denne Capital til 4 pCt. til denne Arbeidskraft“, saa svarer jeg dertil: „Men vil det da ikke være rigtigere, naar man vilde sige: for hver 100 Arbeidere, som beskæftiges i Aaret, gives et Forskud af 10,000 Rd., og at man satte dette ind i Auctionsconditionerne; naar man aab-

nede en fri Concurrence med Hensyn til Benyttelsen af disse Arbeidere og sagde: Enhver, der contraherer for et Antal af 100 Arbeidere, faaer tillige et Laan af Staten til 4 pCt. imod den eller den betryggende Sikkerhed, saa opnaaede man derved, at man understøttede Fabrikfliden, og Ingen vilde kunne beklage sig over, at man benyttede denne Arbeidskraft imod den frie Concurrence. Den ærede Justitsminister sagde igaar, da han fremhævede denne Side af Sagen, at dette ikke vilde gjøre Sagen klarere; thi naar der f. Ex. var 5 Entreprenører, saa vilde alle de, der vare udenfor disse, føre ganske den samme Klage imod disse 5 Mænd, som der vilde blive ført imod den ene Mand, men jeg maa dertil bemærke, at Pengemagten eksisterer, og vi vide alle, at naar vi ikke eie de Midler, saa kunne vi ikke nyde de samme Fordele som den mere bemidlede Mand; det veed den fattige Haandværker meget vel, men han forlanger blot, at man, naar en Concurrence kan tilstedes, aabner ham Adgang til, hvis han paa anden Maade kan skaffe de nødvendige Midler, at nyde den samme Hjælp og Understøttelse fra Statens Side, som det nu tilsigtes at lade den Enkelte tilflyde. Det, jeg altsaa fornemmelig vil reledere i denne Sag, det er, at Staten bør ikke henvende sig til een Mand, men at den derimod bør aabne en vid Concurrence, hvorved den giver flere Mænd Adgang til at benytte denne tvungne Arbeidskraft; at Staten helst bør undgaae at yde noget Forskud; men skal Forskud ydes, at det da ydes pr. 100 Fanger, naturligtvis imod at der stilles den Sikkerhed, som udtrykkeligen bør betinges, og at det maa skee for et kort Aaremaal, for at man mulig kan komme til det Resultat, hvorfor saavel den ærede Justitsminister som den ærede Rigsdagsmand for Holbø Amt 2den Valgfreds (Tscherning) har udtalt sig, at Staten til egne Arbeidere kan beskæftige en stor Deel af Fangerne. Forsaavidt disse tre Duffer kunne opnaaes, eller den ærede Minister maaskee kunde finde sig foranlediget til at udtale sig om, hvorvidt han agter at slaae ind paa denne Vej, vilde det fuldkommen tilfredsstillende mig.

H. Andersen (Odense Amts 4de Valgfreds): Den ærede Rigsdagsmand for Rj=